

Fakkeenyota Ajaaâ€™ibaa Balaa irratti obsuu keessaa-1

Description

Kutaa darbe keessatti rakkolee irratti obsuun buâ€™aa guddaa akka qabu ilaalle jirra. Namni buâ€™aa kana argachuuf waa lama ilaalla. 1ffa-namni na dura balaa fi rakkolee gurguddaa irratti obsuun buâ€™aa kana argatee jiraa? 2ffaa-Ani yoo obse buâ€™aa kana nan argadhaa? Gaafi kanniin lamaaniif deebiin keenya gara seera Rabbii ilaaludha. Seerri Rabbii uumamtoota Isaa keessatti gadi dhaabbataa waan taâ€™eeef, namni balaa isatti buâ€™eeef obsee fi ulaagaalee isarraa barbaadamu yoo guute, mindaa fi buâ€™aa obsaa ni argata. Dhugaa kana beekuuf mee seenaa irraa fakkeenyota ajaaâ€™ibaa haa ilaallu.

1-Obsa Ibraahimi fi Ismaaâ€™il (isaan lamaan irrattu nageenyi haa jiraatu):

Rabbiin subhaanahu wa taâ€™aalaa gootummaa obsaa irraa seenaa gootummaa adda taate nuuf hima. Ilmaa fi abbaan isaa qormaata ajaaâ€™ibaa Rabbiin irraa taâ€™e gootummaa obsaa kana dabarsan. Isaan lamaan nabiyyootaa ergamtootaa fi obsitoota turan: Ismaaâ€™ili fi abbaa isaa Ibraahim (isaan lamaan irratti nageenyi fi rahmanni haa jiraatu).

Rabbiin abjuu hirribaa keessatti Ibraahim ilma isaa Ismaaâ€™iliin akka gorraâ€™uu ni ajaja. Ibraahimis obsa ajaaâ€™ibaatin ajaja Gooftaa isaa ni fudhate. Ilma isaa Ismaaâ€™ilin ni jedhe: â€œYaa ilma koo! Ani hirriba keessatti kan si gorraâ€™u arge.â€• Kana jechuun abjuu hirribaa Gooftaan kiyya akka si gorraâ€™u na ajaje. Abjuun nabiyyootaa haqa murtiin ajajaa ittiin mirkanaaâ€™udha.

Ilmi qajeelaan abbaa Gooftaa isaatiif ajajamuun akkana jedhe: â€œYaa abbaa koo wanta itti ajajamte hojjadhu, yoo Rabbiin fedhe warra obsan irraa taâ€™uu na argita.â€•

Isaan lamaanu obsuun dhimma isaanii Rabbiif kennan. Gorraâ€™aa fi gorraâ€™amaan ajaja hojii irra oolchu jalqaban. Yommuu Rabbiin ajajamuu isaaniittii fi dhugaadhaan harka kennuu isaanii beekuu, akka furaatti korbeessa isaaniif buuse. Ajajni abbaan ilma gorraâ€™uu ni dhaabbate, korbeessa gorraâ€™uun ni guuttame. (Ismaaâ€™il osoo hin gorraâ€™amin ni hafe, bakka isaa korbeessi ni qalame.)

Qurâ€™aanni seenaa kana dhiyeessun, hanga fedhe nafsee biratti jabaa fi jibbamaa haa taâ€™u, ajaja Gooftaa hojii irra oolchu keessatti obsuun sadarkaa guddaa akka qabu faarsa. Ammas, wantoota jibbamoo fi rakkolee eggaman irratti obsuuf akka of qopheessan nama qajeelcha.

Yommuu seenaa Ibraahim fi ummata isaa dhiyeessu Rabbiin subhaanahu wa taâ€™aalaa akkana jedha:

فَأَرَادُوا بِهِ كَيْدًا فَجَعَلْنَاهُمُ الْأُسْفَلِينَ ٩٨ وَقَالَ إِنِّي ذَاهِبٌ إِلَى رَبِّي
يَهْدِينِ ٩٩ رَبِّ هَبْ لِي مِنَ الصَّالِحِينَ ١٠٠ فَبَشَّرَنَاهُ بِغُلَامٍ حَلِيمٍ ١٠١ فَلَمَّا
غَمَ مَعَهُ السَّعْيَ قَالَ يَبْنَيَ إِنِّي أَرَى فِي الْمَنَامِ أَنِّي أَذْبَحُكَ فَانْظُرْ مَاذَا
يَقُولَ يَأْبَتِ أَفْعَلُ مَا تُؤْمِرُ سَتَجْدُنِي إِنْ شَاءَ اللَّهُ مِنَ الصَّابِرِينَ ١٠٢

â€œ(98)-Dhara isatti fedhan, garuu hundarra gadi-aantota isaan taasifne. (99)â€œ[Ibraahim] ni jedhe, â€œAni gara Gooftaa kiyyaatti deema, Inni na qajeelcha.(100)â€œGooftaa kiyya! [Ilma] warra gaggaarii (saalihoota) irraa taâ€™e naaf kenni.â€œ(101)â€œIlma obsaadhaan isa gammachiisne. (102)-Yommuu isa waliin deemu gahuu, [Ibraahim] ni jedhe â€œYaa ilma koo! Ani abjuu keessatti kan si gorraâ€™u arge. Kanaafu, ilaali maal yaaddaa?â€œInnis ni jedhe: â€œYaa abbaa koo wanta ajajamte hojjadhu, yoo Rabbiin fedhe warra obsan irraa taâ€™uu na argita.â€œ Suuratu As-Saffaat 37:98-102

مَآ أَسْلَمَ وَتَلَّهُو لِلْجَنِينَ ١٠٣ وَنَدِينَهُ أَنْ يَأْبَرَاهِيمُ ١٠٤ قَدْ صَدَقْتَ الرُّءْءِيَاً إِنَّا
لَكَ نَجِزِي الْمُحْسِنِينَ ١٠٥ إِنَّ هَذَا لَهُو الْبَلُوأُ الْمُبِينُ ١٠٦ وَفَدِينَهُ بِذِبْحٍ عَظِيمٍ ١٠٧
نَنَّا عَلَيْهِ فِي الْأَخْرِينَ ١٠٨ سَلَمٌ عَلَى إِبْرَاهِيمَ ١٠٩ كَذَلِكَ نَجِزِي الْمُحْسِنِينَ ١١٠

(103)â€œYommuu isaan lamaan [fedhii Rabbiitiif] harka kennanii kallacha isaa irratti ciibse. (104)â€œ[Akkana jechuun] isatti lallabne: Yaa Ibraahim! (105)â€œAbjuu dhugoomsitee jirta. Dhugumatti, akka kanatti toltaa hojjattoota mindeessina. (106)â€œDhugumatti, kuni qormaata ifa bahaadha. (107)-Gorraâ€™iinsa (wareega) guddaan isa furre.(108)-[Yaadannoo gaarii] warra boodaa keessatti isaaf dhiifne. (109)â€œIbraahim irra nageenyi haa jiraatu. (110)â€œAkka kanatti toltaa hojjattoota mindeessina.â€œ Suuratu As-Saffaat 37:104-110

Seenaan kuni seenaajaa ibaa wanta nafseen jibbitu irratti obsuu fi gootummaan itti tarkaanfachuu agarsiisu irraayyi. Ammas, seenaajaa ibaa ajaja Rabbiitti buluu agarsiisuudha.

Obsaa fi gootummaan wantoota ulfaatanitti tarkaanfachuun nafsee guddoo keessatti amalli gaariin hidda qabachuu agarsiisa. Ismaaâ€™iil wanta jecha isaa â€œyoo Rabbiin fedhe warra obsan irraa taâ€™uu na argitaâ€œ jechuun labsee hojji irra oolche. Kanaafu, yommuu isaa fi abbaan isaa ajaja Gooftaa hojji irra oolchuuf carraaqan, Ismaaâ€™iil obsa irraa quoda guddaa kan qabu taâ€™ee jira.

Seenaa keessatti wanti ajaaâ€™ibsiisaan, gorraâ€™aan ilma isaa irratti rahmataan kan guuttameedha, gorraâ€™amaan immoo wanta hundarra addunyaa keessatti jibbamaa taâ€™eef (duâ€™aaf) harka kennee jira. Isaan lamaanu fiixee Gooftaa isaanitiif harka kenu fi ajajamuu irra gahanii jiru. Abbaan ilma isaa gorraâ€™uuf kallacha isaa irratti ciibse. Wanta isaan ittiin qore irratti obsuun dhimma isaanii Rabbiif kennan. Qormaata keessatti milkaâ€™uu isaanii yommuu mirkanefatan, Rabbiin bakka buâ€™aa isaaniif buuse, yeroon qormaataa akka dhumatee ni beeksisee. Rabbiin isaan filachuun sadarkaa guddaa milkaâ€™un deebiâ€™an.

Ajaja Gooftaa isaatti buluuf ilma isaa qaluutti tarkaafachuu keessatti obsi Ibraahim, qalmaaf harka kennuu keessatti obsa Ismaaâ€™iili gadii miti. Dhimmi lamaanu wanta garmalee jibbamoo jirenyaa keessatti namatti buâ€™uudha.

Guduunfaa

â˜> Seenaa Ibraahimi fi Ismaaâ€™iil yommuu ilaallu, sadarkaa olâ€™aanaa irra gahuun qormaata jajjaboo erga darbanii booda akka taâ€™e ni hubanna. â€œ**Dhugumatti, kuni balaa (qormaata) ifa bahaadha.**â€• jedhu keessatti ni arganna. Gama biraatin Ibraahim ibidda guddaa keessattis darbameeture.

Rabbiin subhaanahu wa taâ€™aalaa qormaata gurguddaa kana booda Nabii Ibraahimin imaama (hogganaa) namoota taasise:

وَإِذْ أَبْتَلَنَّ إِبْرَاهِيمَ رَبِّهُ بِكَلْمَتٍ فَأَتَمَهُنَّ قَالَ إِنِّي جَاعِلُكَ لِلنَّاسِ إِمَامًا
قَالَ وَمَنْ ذُرِّيَّ قَالَ لَا يَنْأُلُ عَهْدِي الظَّالِمِينَ

﴿١٢٤﴾

â€œYommuu Gooftaan isaa ibraahimiin jechootaan qoree innis guute [yaadadhu]. [Rabbiin] ni jedhe, â€œ**Dhugumatti, Ani namootaaf imaama si taasisa.**â€• [Ibraahimis] ni jedhe, â€œSanyii kiyya irraas [taasisi].â€• [Rabbiin] ni jedhe, â€œWaadaan Kiyya zaalimtoota (miidhaa hojjattoota) hin hammatu.â€• (Suuratu Al-Baqarah 2:124)

â˜> Ajajni Rabbii hanga fedhe nafsee irratti ulfaataa haa taâ€™u, obsaan ajaja kana bakkaan gahuun milkaâ€™inna guddaatti nama geessa. Addunyaa fi Aakhiratti mindaa guddaa argamsiisa. Nabii Ibraahim yommuu ajaja Gooftaa isaa obsaan bakkaan gahu, mindaan isaa maal taâ€™ee? Mee Qurâ€™aanaa irraa haa ilaallu:

إِنَّ إِبْرَاهِيمَ كَانَ أُمَّةً قَانِتًا لِلَّهِ حَنِيفًا وَلَمْ يَكُ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٢٥﴾ شَاكِرًا لَا نُعْمِهُ أَجْتَبَهُ
وَهَدَنَهُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿١٢٦﴾ وَعَاتَيْنَاهُ فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَإِنَّهُ وَفِي الْآخِرَةِ لَمِنَ الْصَّالِحِينَ ﴿١٢٧﴾

â€œ(120)â€• **Dhugumatti, Ibraahiim hogganaa, Rabbiif ajajamaa, qajelaa ture. Warroota Rabbitti waa qindeessan (mushrikoota) irraas hin turre.** (121)-Qananiwwan Isaatiif (**Rabbiitiif**)

galatoomfataa ture. [Rabbiin] isa filatee gara karaa sirii isa qajeelche. (122)-Addunyaa keessattis toltaaisaaf kenninee jirra. Dhugumatti, inni Aakhira keessatti warra gaggaarii irraayyi.

Suuratu An-Nahl 16:120-122

Kunoo akka kanatti mindaan obsa ifa bahaâ€!

Kitaaba wabii:

[Al-Akhlaaqul Islaamiyyatu wa ususuhaa-2/314-316](#)

Date Created

May 5, 2020

Author

admin